

Voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid
Mr. C van Dam

Adres/Address

'Malietoren'

Bezuidenhoutseweg 12
Den Haag

Postadres/Postal Address

Postbus 93002
2509 AA Den Haag

Telefoon/Phone

+31 (0)70 349 03 49

Telefax/Fax

+31(0)70 349 03 00

Referentie

23-122038

Den Haag

13 oktober 2023

Onderwerp

Opvolging Aanbeveling OVV Rapport
Industrie en Omwonenden

Telefoonnummer

+31703490384

E-mail

rust@vnoncw-mkb.nl

Geachte heer Van Dam,

Op 13 april 2023 heeft de OVV het rapport '*Industrie en Omwonenden*' gepubliceerd. Hierbij is specifiek gekeken naar de situatie rondom Tata Steel (IJmuiden), Chemours (Dordrecht) en de Asfaltfabriek Nijmegen (APN). Het rapport bevat aanbevelingen voor deze drie bedrijven, alsmede lessen die breder toepasbaar zijn voor bedrijven. Behalve aanbevelingen aan deze drie bedrijven bevat het rapport ook aanbevelingen aan de Rijksoverheid, het relevante bevoegd gezag alsmede aan ons als vertegenwoordiger van het brede bedrijfsleven.

Hieronder wat wij hebben gedaan met deze aanbeveling, alsmede enkele bredere aandachtspunten die wij zien en waarover wij graag met de OVV en andere stakeholders in gesprek blijven.

1. Conclusies en aanbevelingen van de OVV

VNO-NCW herkent de algehele conclusies en deelt de bijbehorende aanbevelingen van de OVV. Ook wij zijn van mening dat gezamenlijk beter moet worden gestuurd op het beschermen van omwonenden tegen schadelijke emissies, dat het vertrouwen van omwonenden in overheid en bedrijfsleven teruggewonnen moet worden en dat het stelsel voor vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) beter moet worden benut.

De specifieke aanbeveling aan VNO-NCW in het rapport is verbonden aan de specifieke aanbevelingen aan Tata Steel, Chemours en Asfalt Productie Nijmegen (APN)¹ en luidt: '*Stimuleer dat deze aanbeveling onder de aandacht wordt gebracht*

¹ **Aanbeveling aan Tata Steel, Chemours en APN:**

1. Geef uitvoering aan de wettelijke plicht en maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven om de gezondheid van omwonenden te beschermen tegen schadelijke industriële emissies.

a. Zorg ten minste voor inzicht in de eigen productieprocessen en de bijdrage van de eigen emissies aan de blootstelling en gezondheidsrisico's van omwonenden. Investeer in het opzoeken en invullen van kennislacunes.

b. Zorg ten minste voor het verlagen van de blootstelling van omwonenden aan schadelijke stoffen die het bedrijf uitstoot zodra er verhoogde gezondheidsrisico's blijken te zijn.

c. Benut de expertise van het bedrijf om de blootstelling van omwonenden aan schadelijke persistente stoffen die het bedrijf in het verleden heeft uitgestoten te verlagen, indien er verhoogde gezondheidsrisico's blijken te zijn.

bij leden en brancheorganisaties die actief zijn in deze sectoren. Om hieraan invulling te geven hebben wij inmiddels meerdere acties ondernomen:

- Wij hebben het rapport actief gedeeld met onze achterban om hen mee te nemen in het belang van de aanbevelingen en om vragen en dilemma's met elkaar te delen.
- Het rapport is verder in relevante beleidscommissies van VNO-NCW inhoudelijk besproken en onderzocht is welke maatregelen bedrijven al nemen om de gezondheid van omwonenden beter te beschermen en welke aanvullende stappen gezet kunnen worden.
- Met dank aan de OVV is op 21 september jl. een bijeenkomst georganiseerd waar de OVV het rapport nader heeft toegelicht aan een brede vertegenwoordiging vanuit industrie, mobiliteit, chemie en voedingsmiddelen. Aansluitend aan deze presentatie heeft er opnieuw discussie plaatsgevonden met leden over het rapport en de aanvullende stappen die het Nederlandse bedrijfsleven kan zetten om de gezondheid van omwonenden te verbeteren en het vertrouwen terug te winnen (zie ook paragraaf 2 met enkele gedachten daarover). Het was daarbij mooi om te zien dat de aangesloten organisaties en bedrijven zich konden vinden in het rapport en graag aan de slag gaan met de aanbevelingen.

Met onze leden zullen wij aandacht blijven geven aan goed contact met de directe omgeving en stakeholders, het belang van verdere emissiereducties en actualisatie van bijvoorbeeld verouderde vergunningen. Het is zaak dat bedrijven omwonenden en andere stakeholders proactief betrekken en informeren over hun activiteiten en risico's nader duiden.

2. Verbeteringen bij de industrie in samenwerking met alle stakeholders

Hoewel de OVV ons daar niet expliciet om heeft gevraagd, hebben we ook met onze leden gesproken over de vraag hoe in de toekomst tot verdere verbeteringen te komen. Zoals ook terecht uit het OVV-rapport blijkt is de beheersing van industriële emissies namelijk een complex proces, waarbij de betrokken stakeholders (centrale overheid, bedrijfsleven, bevoegd gezag) goed samen moeten werken om effectief te kunnen zijn en de laatste kennis uit te wisselen. Wij denken dat er verbeteringen mogelijk zijn op drie terreinen:

1. Het verder reduceren van emissies en lozingen kan worden bevorderd door in te zetten op ambitieuze Europese wet- en regelgeving; door de handvatten uit het VTH-stelsel en de Omgevingswet beter te benutten én door de reductieopgave in samenhang te bekijken met de klimaat-, circulariteit- en natuurambities.
2. Cruciaal is het beter ontwikkelen en delen van kennis door gezamenlijk met kennisinstellingen, centrale overheid, bevoegd gezag en het bedrijfsleven informatie uit te wisselen, gezamenlijk actieprogramma's op te zetten en te onderzoeken wanneer er sprake is van verwaarloosbare gezondheidsrisico's.
3. Het terugwinnen van vertrouwen van omwonenden door gezamenlijk actiever en eenvoudiger informatie te delen met de omgeving en dergelijke informatie, zoals het ZZS-Register, ook te voorzien van de benodigde duiding. Verder is het zaak -zoals hiervoor al aangegeven- dat bedrijven omwonenden proactiever betrekken en informeren over hun activiteiten. Bedrijven die dit goed doen kunnen rekenen op meer draagvlak, beter

geïnformeerde buren/burgers en meer begrip en inzicht in de samenhang van zaken.

3. Noodzaak van een integrale en brede aanpak

Tot slot delen we graag nog enkele bredere reflecties met u, omdat wij zien dat de discussie soms erg versmald wordt gevoerd.

Iedere onderneming bestaat uit medewerkers die vaak in de buurt van het bedrijf wonen en leven met buren, kinderen en vrienden. Bijdragen aan schone lucht en water en een gezonde bevolking is niet alleen wat van bedrijven verwacht mag worden en hen een *licence to operate* geeft. Een gezonde bevolking is ook simpelweg nodig om te kunnen blijven ondernemen in ons land en is een direct bedrijfsbelang. Voor de buurt, medewerkers en vanuit het belang van de natuur wil het brede bedrijfsleven, inclusief de industrie, dan ook volop verder blijven werken aan een effectieve en continue verbetering van de volksgezondheid.

Dat dit ernst is blijkt wel uit het feit dat we bijvoorbeeld in de industrie sinds 1990 43% minder broeikasgassen uitstoten en ook op andere terreinen wordt continu gewerkt aan verdere lozing- en emissiereducties. Zo zijn de emissies van luchtverontreinigende stoffen tussen 1990 en 2021 met 60-80% gereduceerd en is de belasting van het oppervlaktewater in diezelfde periode teruggedrongen met 42-84%.² Dit geldt ook voor andere sectoren die bijdragen aan vervuiling van lucht en water zoals mobiliteit, scheepvaart en bouw. Zo zorgt de toename van elektrisch rijden voor schonere binnensteden.

Hoewel rokende schoorstenen in de maatschappelijke discussie soms makkelijk in het oog springen moeten we in deze discussie over de risico's verder niet vergeten dat de gezondheidsdruk door slechte luchtkwaliteit voor 90% voortkomt door zaken als verkeer, houtstook of bijvoorbeeld fijnstof uit de landbouw.³ Zeker in binnensteden is hier veel winst mogelijk met elkaar en het is belangrijk de brede set aan oorzaken -waardoor de leefkwaliteit onder druk staat- in ogenschouw te nemen en te zorgen voor een integrale aanpak.

Juist vanuit onze brede rol kunnen wij helpen bij het integraal bevorderen van gezonder en veiliger werken en samenleven. Dat doen we o.a. via het *preventieakkoord leefstijl*, het bieden van goede banen met hoge arbeidsveiligheid en door de productie van gezonde, veilige en duurzame producten. Dit doen we in het besef dat tal van zaken, naast de kwaliteit van lucht en water, de volksgezondheid negatief kunnen beïnvloeden.⁴ Door op al deze deelgebieden in te zetten wil het bedrijfsleven zoveel mogelijk gezondheidswinst realiseren voor alle Nederlanders. Gelukkig worden we ook steeds gezonder met een stijgende levensverwachting, minder mensen die roken en een afname in het aantal arbeidsongevallen.⁵

² [Emissieregistratie](#)

³ [RIVM Determinanten van Gezondheid](#)

⁴ [Op weg naar de VTV-2024. Definitierapport Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024](#)

⁵ CBS Statline Arbeidsongevallen werknemers; bedrijfstak, gezonde levensverwachting, leefstijl

Tot slot

Langs deze weg hoop ik u voldoende inzicht te hebben gegeven in onze acties n.a.v. uw aanbevelingen. Wij zijn graag bereid tot een nadere toelichting indien u daar prijs op stelt. Graag blijven wij ook met uw experts en andere relevante stakeholders als provincies, wetenschappers en omgevingsdiensten in gesprek over de noodzakelijke bredere integrale aanpak van risico's.

Met vriendelijke groet,

Ingrid Thijssen
Voorzitter VNO-NCW